

ІНСТИТУЦІОНАЛЬНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВАЛЮТНО-ФІНАНСОВОЇ ВЗАЄМОДІЇ УКРАЇНИ З ЄВРОПЕЙСЬКОЮ СПІЛЬНОТОЮ

©Салмінський Д.В., 2011

Валютно-фінансова та грошово-кредитна політика у період ринкової трансформації, винайдення дієвих господарських механізмів сталого економічного розвитку, а також можливостей участі нашої держави в новітньому інтегрованому суспільстві, інтегральних об'єднаннях держав різного рівня економічного та соціального розвитку постають сьогодні головними напрямками наукового пошуку в Україні.

Формування валютно-фінансової системи України в умовах трансформації економіки створює передумови для становлення та подальшого розвитку ринкових інститутів фінансового сектору - структурних елементів господарської системи країни без яких неможливе її успішне функціонування.

Відповідно для України, за умов розширення ЄС на Схід та пошуків шляхів реалізації євроінтеграційної стратегії конче необхідними стали винайдення дієвих інституціональних засад валютно-фінансової взаємодії з європейською спільнотою, а також формування на основі передового досвіду нових країн-членів ЄС грошово-кредитних складових зовнішньоекономічної стратегії нашої держави.

В загальноекономічному розумінні інституціоналізм як особлива течія економічної думки вивчає історично встановлені звичаї, правила, норми та способи господарської поведінки суб'єктів у їх зв'язку з іншими сферами суспільного життя - етнічною, політичною, соціокультурною та іншими.

Таким чином, з точки зору інституціоналізму валютно-фінансова система - це сукупність ринків та інших інститутів, необхідних для обміну активами та запобігання ризикам. Одним з ключових питань фінансів вбачається виявлення закономірності еволюції валютно-фінансових інститутів як складових елементів господарської системи.

Західна наукова течія сформулювала постулати того, що для стабільного розвитку валютно-фінансова система країни досягає своєї завершеності лише за наявності розвинутих інститутів. Так, у державах із перехідною економікою фінансові системи характеризуються тим, що окремі інфраструктурні елементи перебувають на стадії формування. Це насамперед стосується банківського сектору, валютних бірж страхових, пенсійних, інвестиційних фондів тощо.

Діяльність українських банків та небанківських фінансових установ характеризується численними недоліками. Кількість банківських та небанківських установ більша з ніж в Японії, а проблема ж полягає у фінансовій слабкості цих установ, що не викликає довіри з боку громадян. Зазначені недоліки негативно позначилися на розвитку підприємництва та економічному зростанні, де провідну роль мав відігравати валютно-фінансовий сектор країни.

Необхідна реструктуризація економіки України вимагає значних коштів для інвестицій у нове обладнання, технології, підготовку спеціалістів. Частка ж участі банківських та небанківських фінансових установ у підприємствах залишається дуже низькою, вони неспроможні стимулювати та фінансово підтримувати всі необхідні радикальні зміни для промислових підприємств. У розвинених валютно-фінансових системах, де переважають банки універсального типу, чи як у Німеччині, де фінансові установи більш інституційно диверсифіковані, як у Великобританії або в США, де вони є головними акціонерами більшості великих підприємств, і мають можливість активно підтримувати зміни та реформи в промисловості. Вітчизняний же фінансовий та банківський сектор вимагає посилення як за рахунок централізації, так і за рахунок його концентрації.

Текст Європейської угоди про реформи, прийнятий наприкінці 2007 р. на саміті глав держав і урядів ЄС-25, формально закріплює посилення наднаціонального регулювання інтеграційних процесів і підтвердив початок формування державного устрою в ЄС по федеративному типу. Розширення ЄС на Схід загострило проблеми щодо співвідношення міжурядових та наднаціональних принципів управління.

Тому, сучасний етап розвитку процесів формування наднаціонального типу управління за сферами економічної політики у Європейському Союзі, а також проблеми й перспективи щодо вступу України до ЄС обумовлюють першочерговість саме інституційних факторів ефективності валютно-фінансової взаємодії та визначають головні напрями реформування національного економічного управління в контексті адаптації його структури до західноєвропейських вимог.